

Nr 110.

Av herr **Zander**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder i syfte att de hos nationalmuseet deponerade konstalster må i vidsträcktare grad komma folkets bredare lager till godo.

Uti åttonde huvudtiteln av statsverkspropositionen till 1917 års riksdag gjordes av Kungl. Maj:t framställning om uppförande av en ny intendentsbefattning på ordinarie stat för nationalmuseum. Denna framställning blev sedermera av riksdagen bifallen.

Överintendenten och chefen för nationalmuseum har i sin skrivelse med framställning om nämnda intendents tillsättande angivit dennes uppgift vara att förnämligast ordna den så kallade depositionsverksamheten inom museet.

Om denna verksamhet yttrar sig överintendenten i ovannämnda skrivelse bl. a. följande:

»Allt efter som statens konstsamlingar i nationalmuseet växt ut, så att ganska stora mängder av konstverk, däribland sådana av framstående slag, måst magasineras eller lämnas i förvar annorstädes, hade dessa samlingar mer och mer kommit att betraktas som ett stort, allmänt statens konstförråd, vilket disponerades sålunda, att den förnämligaste delen funnes permanent utställd i nationalmuseet eller hölles tillgänglig därstädes för studier, medan en annan, betydande del, vilken alltjämt vore i fullgott skick och ej på grund av sitt dåliga tillstånd avskilts från galleriet, användes dels för de kungl. slottens behov, dels för mer eller mindre tillfälliga depositioner i landsortsmuseerna eller i vissa statens byggnader och institutioner landet runt.

Emellertid hade allt mer den uppfattningen börjat göra sig gällande, att statens konstsamlingar borde, så långt rimligt och möjligt vore, komma hela landet till godo icke endast i den formen, att den förnämsta och för konstforskningen viktigaste delen därav, såsom ju måste

anses rätt, funnes centraliserad och utställd i huvudstaden, utan även så, att statens konstverk i lämplig mån och på lämpligt sätt fördelades på olika landsdelar och därigenom komme att verka väckande och fostrande på hela folkets konstsinne.»

Denna verksamhet, sådan den av överintendenten för nationalmuseum sålunda angivits, sammanfaller i mycket väsentliga delar med de synpunkter som jag i en motion — nr 310 — till riksdagens andra kammare år 1917 avlämnade.

Det organ, som jag för uppgivet ändamål förslagsvis begärde utredning om, är nu fixt och färdigt.

Skillnaden i denna verksamhet, sådan jag tänkt mig densamma och sådan den som chefen för nationalmuseum uppdragit linjerna för, är egentligen blott den, att överintendenten synes vilja begränsa platserna där konstverk komma att deponeras till de kungl. slotten samt landsortsmuseer eller vissa statens byggnader och institutioner i landet, då jag däremot vill utvidga detta område att omfatta även de kommunala lokalerna, såsom kyrkor, kommunalrum och skolor m. m. samt föreningslokaler. Den önskan, som kommer till uttryck såväl uti överintendentens bemälda skrivelse som ock på flera andra sätt inom konstintresserade kretsar, att konsten i allmänhet och framför allt statens konstsamlingar må komma så stora delar av folket som möjligt tillgodo, torde i högst väsentlig mån genom en sådan utvidgning kunna förverkligas.

Våra offentliga lokaler uti landet äro inte ofta smyckade med några konstverk. Dock är det på få platser där så många människor träffas som inom dessa lokaler. Att den miljö, som konsten skapar omkring sig, där har ett ypperligt tillfälle att öva sitt förädlande inflytande på de människor som där vistas torde inte vara tvivel underkastat.

Det torde heller inte vara förenat med oöverstigliga svårigheter att tillmötesgå de anspråk, som eventuellt komma att ställas på museets depositionsverksamhet härutinnan.

Det är ju möjligt att det kan komma att ställas större anspråk på statskassan om anslag till inköp av flera konstverk. Detta torde emellertid inte behöva verka avskräckande, om man besinnar den stora betydelse som en sålunda utvidgad verksamhet skulle ha för sitt uppgivna ändamål.

Det skulle ju också kunna tänkas, att ifrågavarande syfte skulle kunna nås genom att staten bidroge till de kommuner eller ägare till

offentliga lokaler som själva anskaffade resterande medel till inköp av dekorativa konstverk för offentligt utställande.

Att för en enskild motionär uppdraga bestämda förslag, efter vilka en sådan verksamhet skulle kunna ordnas, har sina svårigheter, varför en utredning och sakkunnig behandling av denna sannolikt betydelsefulla sak kan vara väl motiverad. Jag får därför föreslå,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, under vilka förhållanden den inom nationalmuseum utövade depositionsverksamheten må kunna utsträckas till att även omfatta kommunala hus samt föreningslokaler, eller på vilket annat sätt genom statens förmedling konstens alster må komma folkens bredare lager till godo i vidsträcktare grad än vad nu är förhållandet och sedermera vidtaga de åtgärder, vartill en sådan utredning kan föranleda.

Stockholm den 25 januari 1918.

Albert Zander.

